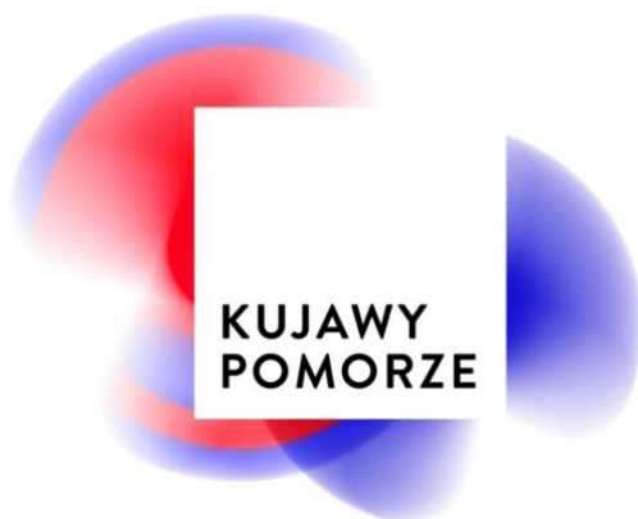

Załącznik do uchwały Nr 17/770/23
Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego
z dnia 26 kwietnia 2023 r.

**Raport monitorujący
proces realizacji
Programu rozwoju
gospodarczego województwa
kujawsko-pomorskiego
za rok 2022**

Toruń, kwiecień 2023 r.

Opracowanie:
Departament Planowania i Współpracy Regionalnej

Spis treści

1. Wprowadzenie.....	4
1.1 Rola <i>Programu rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego</i> w polityce rozwoju gospodarczego województwa	4
1.2 Podstawa prawna i metodyka prac nad <i>Raportem monitorującym proces realizacji Programu rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego</i>	9
2. Stan realizacji <i>Programu rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego</i> w 2022 roku	12
3. Podsumowanie i rekomendacje dla Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego w zakresie dalszej realizacji ustaleń Programu	16

1. Wprowadzenie

1.1 Rola Programu rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego w polityce rozwoju gospodarczego województwa

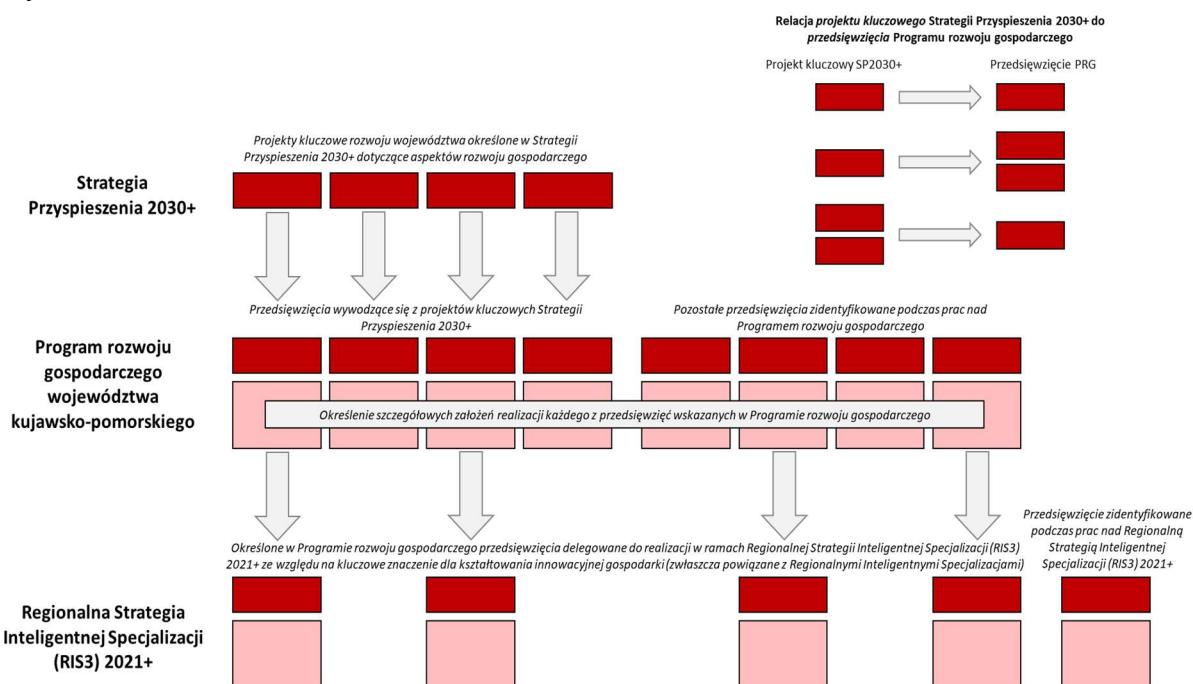
Program rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego (dalej: Program), przyjęty uchwałą nr 6/202/22 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 16 lutego 2022 r. jest jednym z 26 regionalnych dokumentów programowych kluczowych dla realizacji ustaleń *Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+* (dalej: Strategia). Program ma charakter wdrożeniowy dla tej części ustaleń Strategii, która odpowiada za rozwój przedsiębiorczości - uszczegóławia ustalenia Strategii w obszarze celu głównego „3. Konkurencyjna gospodarka”. Dokument odpowiada za programowanie działań związanych z szeroko rozumianą poprawą poziomu rozwoju gospodarczego, koncentrując się zwłaszcza na jakościowej poprawie sytuacji sektora małych i średnich przedsiębiorstw na rzecz zwiększenia ich produktywności a więc innowacyjności i konkurencyjności oraz zwiększenia ich udziału w PKB województwa.

Dla Programu rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego przyjęto cel główny: „Trwały i zrównoważony rozwój gospodarczy regionu, przyczyniający się do poprawy jakości życia jego mieszkańców” oraz 3 cele szczegółowe: „Gospodarka sprzyjająca wzrostowi przedsiębiorczości”, „Gospodarka konkurencyjna i innowacyjna” oraz „Gospodarka atrakcyjna dla inwestorów”. W „drzewie ustaleń” dokumentu, sformułowano również 12 priorytetów:

- „Stworzenie efektywnego systemu instytucjonalnego wspierania przedsiębiorczości”,
- „Wsparcie finansowe i informacyjne przedsiębiorców”,
- „Wspieranie współpracy pomiędzy MŚP a dużymi przedsiębiorcami prowadzącymi działalność w regionie”,
- „Kształtowanie postaw proprzedsiębiorczych w społeczeństwie, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży”,
- „Kształtowanie potencjału regionalnych zasobów kadrowych”,
- „Wsparcie rozwoju gospodarczego w oparciu o potencjał tradycyjnych branż rzemieślniczych”,
- „Podnoszenie poziomu innowacyjności MŚP w regionie”,
- „Tworzenie warunków do efektywnej współpracy na rzecz innowacji”,
- „Zwiększenie poziomu internacjonalizacji przedsiębiorstw”,
- „Przygotowanie regionalnych kadr administracji publicznej i terenów inwestycyjnych do przyjęcia inwestycji”,
- „Kształtowanie pozytywnego wizerunku regionu”,
- „Rozwój infrastruktury transportowej oraz komunikacji zbiorowej”.

Założenia Programu rozwoju gospodarczego zostały uwzględnione w innym dokumencie - *Regionalnej strategii inteligentnej specjalizacji (RIS3 2021+)*. Program rozwoju gospodarczego ma bardzo szeroki charakter, jego rolą jest kształtowanie warunków rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw we wszystkich aspektach istotnych dla tego rozwoju. Jednym z szeregu podejmowanych w nim zagadnień jest wzmocnienie konkurencyjności regionalnej gospodarki poprzez rozwój jej innowacyjności, nowoczesności, zaawansowania technologicznego i organizacyjnego, wspierając produktywność firm w szczególności MŚP. Procesy te dotyczą w szczególności dziedzin wykazujących ku temu szczególne predyspozycje, zidentyfikowanych w szeroko rozumianej gospodarce regionu zarówno w ramach firm jak i działalności naukowo badawczej. Te wybrane dziedziny, szczególnie podatne na stymulowanie ich nowoczesnego charakteru, które w sposób naturalny stają się lokomotywami innowacyjności, określa się mianem inteligentnych specjalizacji. Rolą (RIS3 2021+) jest natomiast formułowanie założeń rozwoju innowacyjnej gospodarki – szczególnego wsparcia procesowego i przedmiotowego dla podmiotów funkcjonujących w wybranych dziedzinach, spełniających warunki uznania ich za inteligentne specjalizacje. W takim kontekście RIS3 2021+ rozszerza i dopełnia ustalenia Programu, stając się jego specjalistycznym

uzupełnieniem, skoncentrowanym na kształtowaniu rozwoju nowoczesnej gospodarki województwa.

Rysunek 1. Logika formułowania przedsięwzięć w Programie rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego i Regionalnej strategii inteligentnej specjalizacji (RIS3) 2021+

Źródło: opracowanie własne Departamentu Planowania i Współpracy Regionalnej

O pełnej zgodności oraz komplementarności obydwu opracowań świadczy także fakt, że **14 z 48** przedsięwzięć kluczowych dla rozwoju gospodarczego zidentyfikowanych w *Programie rozwoju gospodarczego*, a dotyczących kwestii stymulowania rozwoju innowacyjnej gospodarki, delegowanych zostało do realizacji w ramach *Regionalnej strategii inteligentnej specjalizacji (RIS3) 2021+*¹.

Dla operacjonalizacji wdrażania ustaleń *Programu* oraz *(RIS3) 2021+*, uchwałą nr 27/1067/22 z dnia 13 lipca 2022 r. Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego przyjął *Plan realizacji ustaleń Programu rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego oraz Regionalnej strategii inteligentnej specjalizacji (RIS3) 2021+* (dalej: *Plan*) określający podmioty odpowiedzialne za realizację poszczególnych przedsięwzięć, sposób realizacji przedsięwzięć, a także szacunkowe koszty i potencjalne źródła ich finansowania. Ze względu na zachowaną zasadniczą spójność obu dokumentów szczególnie w zakresie realizowanych przedsięwzięć, zdecydowano o stworzeniu jednego dokumentu dla obydwu opracowań. Wydzielenie informacji w *Planie* umożliwi dodatkowo elastyczne reagowanie na zmieniające się uwarunkowania i zmiany otoczenia bez potrzeby każdorazowej procedury zmian dokumentów głównych. *Plan* ma charakter dokumentu wewnętrznego, zobowiązującego do podjęcia i prowadzenia określonych prac przez administrację Samorządu Województwa, podległą Zarządowi Województwa Kujawsko-Pomorskiego, a więc do wprowadzenia tych zadań do planów pracy oraz rozliczania tempa i efektów ich realizacji w systemie kontroli zarządczej.

¹ Przyjętej uchwałą nr 27/1066/22 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 13 lipca 2022 r.

Tabela 1. Przedsięwzięcia kluczowe dla rozwoju gospodarczego zidentyfikowane w Programie/ RIS3 wraz ze wskazaniem podmiotów pełniących rolę Liderów oraz wskazaniem sugerowanego trybu realizacji przedsięwzięcia

Numer, nazwa i charakter przedsięwzięcia (1 – Przedsięwzięcie Programu, 2 – Przedsięwzięcie RIS3) Podano numery, pod którymi dane przedsięwzięcie funkcjonuje w Programie oraz w RIS3			Lider oraz sugerowany tryb realizacji (* Sugerowany tryb realizacji: 1) Samodzielna realizacja przedsięwzięcia, 2) Realizacja przedsięwzięcia we współpracy, 3) Powierzenie realizacji przedsięwzięcia podmiotowi (podmiotom) zewnętrznym	
I.1.1	Regionalne Obserwatorium Gospodarcze	1	Kujawsko-Pomorski Fundusz Rozwoju Sp. z o.o.	1
I.1.2	Regionalna Instytucja Finansowa	1	Kujawsko-Pomorski Fundusz Rozwoju Sp. z o.o.	2
I.1.3	Regionalny System Informacji i Doradztwa Gospodarczego	1	Toruńska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.	1
I.1.4	Rada Gospodarcza Województwa Kujawsko-Pomorskiego	1	Kujawsko-Pomorski Fundusz Rozwoju Sp. z o.o.	2
I.1.5 R- P01	Kujawsko-Pomorskie Centrum Naukowo-Technologiczne im. Prof. J. Czochralskiego	1 oraz 2	Kujawsko-Pomorskie Centrum Naukowo-Technologiczne Sp. z o.o.	1
I.1.6 R- P02	System akredytacji instytucji otoczenia biznesu	1 oraz 2	Departament Planowania, Zrównoważonego Rozwoju i Nauki	1 lub 3
I.1.7	Przegląd procedur w zakresie oceny wniosków składanych do RPO w celu digitalizacji procesu	1	Departament Funduszy Europejskich	1
I.1.8	Kujawsko-Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna	1	Departament Planowania, Zrównoważonego Rozwoju i Nauki	1
I.1.9	Integracja cudzoziemców na kujawsko-pomorskim rynku pracy	1	Departament Planowania, Zrównoważonego Rozwoju i Nauki	2
I.1.10	Przygotowanie i promowanie nowych rozwiązań legislacyjnych w sprawach kluczowych dla regionu oraz realizacji w regionie kluczowych inwestycji z punktu widzenia rozwoju gospodarczego	1	Departament Planowania, Zrównoważonego Rozwoju i Nauki	1
I.1.11	Wsparcie samorządów w tworzeniu dokumentów związanych z planowaniem gospodarczym	1	Departament Planowania, Zrównoważonego Rozwoju i Nauki	1 lub 3
I.1.12 R- P03	Rozwój sieci, wzmacnianie potencjału i kształtowanie kompetencji IOB w województwie	1 oraz 2	Departament Planowania, Zrównoważonego Rozwoju i Nauki	3
I.2.1	Pakiet dla Starterów	1	Toruńska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.	1
I.2.2	Zintegrowana platforma informacyjna o instrumentach wsparcia dla przedsiębiorców wraz z internetową ofertą usług instytucji otoczenia biznesu oraz innych instytucji wspierających przedsiębiorczość	1	Kujawsko-Pomorski Fundusz Rozwoju Sp. z o.o.	1 lub 2
I.2.3	Data storing – wykorzystanie open data dla rozwoju przedsiębiorstw	1	Toruńska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.	1
I.2.4	Wsparcie transformacji przedsiębiorstw przez poprawę jakości zarządzania	1	Departament Planowania, Zrównoważonego Rozwoju i Nauki	3

I.2.5	Certyfikowane szkolenia zawodowe / Regionalny Fundusz Szkoleniowy	1	Toruńska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.	2
I.2.6	Wsparcie dla procesów dostosowania przedsiębiorstw do wymogów transformacji energetycznej oraz przeobrażeń gospodarki związanych z wdrażaniem założeń Zielonego Ładu w tym wykorzystaniem OZE w firmach	1	Toruńska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.	1 lub 3
I.2.7	Wsparcie dla dostosowania przedsiębiorstw do wymogów związanych z problematyką gospodarki obiegu zamkniętego oraz gospodarki niskoemisyjnej	1	Toruńska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.	1 lub 3
I.3.1	Internetowa „giełda usług regionalnych” wraz z systemem rejestrowania i promowania regionalnych produktów i usług	1	Departament Planowania, Zrównoważonego Rozwoju i Nauki	3
I.3.2 R- P04	Programy akceleracyjne realizowane we współpracy z dużymi przedsiębiorstwami	1 oraz 2	Departament Funduszy Europejskich	2 (*)
I.4.1	Program współpracy biznesu i szkół – klasy patronackie	1	Departament Edukacji	1 lub 3
I.4.2	Mój Region, Moja Przyszłość – kompleksowy program edukacyjny dla szkół ponadpodstawowych	1	Departament Edukacji	1 lub 3
I.4.3	Program – Przedsiębiorczość od najmłodszych lat	1	Departament Edukacji	1 lub 3
I.4.4	Kujawsko-pomorskie atrakcyjnym miejscem dla młodych osób rozpoczynających karierę zawodową	1	Departament Planowania, Zrównoważonego Rozwoju i Nauki	1
I.4.5	Wsparcie dla budowania pozytywnych relacji przedsiębiorstw z otoczeniem – budowa Społecznej Odpowiedzialności Biznesu wśród regionalnych firm	1	Departament Planowania, Zrównoważonego Rozwoju i Nauki	3
I.6.1	Fundusz wsparcia rzemiosła	1	Departament Planowania, Zrównoważonego Rozwoju i Nauki	3
I.6.2	Wsparcie dla rozpoczynających działalność rzemieślniczą	1	Departament Planowania, Zrównoważonego Rozwoju i Nauki	3
II.1.1 R- P05	Regionalny Hub Cyfrowy	1 oraz 2	Toruńska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.	1 (**)
II.1.2 R- P06	Pakiet Innowacje: Wsparcie finansowe i doradcze w zakresie innowacji	1 oraz 2	Kujawsko-Pomorska Agencja Innowacji Sp. z o.o.	1
II.1.3 R- P07	Pakiet Gospodarka 4.0	1 oraz 2	Toruńska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.	1
II.1.4 R- P08	Poszukiwanie innowacyjnych rozwiązań dla przedsiębiorstw w zakresie zarządzania wykorzystywaną energią, jej oszczędzania oraz zastępowania energią pochodzącą ze źródeł odnawialnych	1 oraz 2	Kujawsko-Pomorskie Centrum Naukowo-Technologiczne Sp. z o.o.	1

II.2.1 R- P09	Pakiet Klastry	1 oraz 2	Toruńska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.	2
II.2.2 R- P10	Proces Przedsiębiorczego Odkrywania wraz z identyfikacją nisz specjalizacyjnych w ramach regionalnych inteligentnych specjalizacji	1 oraz 2	Kujawsko-Pomorska Agencja Innowacji Sp. z o.o.	2
II.2.3 R- P11	Program animatorów współpracy	1 oraz 2	Kujawsko-Pomorskie Centrum Naukowo-Technologiczne Sp. z o.o.	1
II.2.4 R- P12	Wsparcie tworzenia kierunków przyszłościowych, w tym zidentyfikowanie kierunków pożądaných	1 oraz 2	Kujawsko-Pomorskie Centrum Naukowo-Technologiczne Sp. z o.o.	1
II.2.5 R- P13	Porozumienie na rzecz rozwoju Polski Północno-Wschodniej	1 oraz 2	Kujawsko-Pomorskie Centrum Naukowo-Technologiczne Sp. z o.o.	1
II.3.1	Wsparcie internacjonalizacji MŚP	1	Toruńska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.	2
II.3.2	Pożyczki na certyfikację	1	Kujawsko-Pomorski Fundusz Pożyczkowy Sp. z o.o.	1
II.3.3	Wsparcie działań na rzecz wzrostu eksportu – mentoring eksportowy oraz organizacja misji gospodarczych	1	Toruńska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.	2
III.1.1	Pożyczki na uzbrajanie terenów inwestycyjnych	1	Kujawsko-Pomorski Fundusz Pożyczkowy Sp. z o.o.	2
III.1.2	Regionalny Operator Inwestorski	1	Toruńska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.	1
III.1.3	Rozwój bazy ofert inwestycyjnych oraz wzmocnienie potencjału kadrowego JST w województwie w zakresie pozyskiwania inwestorów	1	Departament Współpracy Zagranicznej i Rozwoju Gospodarczego	1
III.1.4	Centralny Park Inwestycyjny w Dźwierznie	1	Departament Planowania, Zrównoważonego Rozwoju i Nauki	1 (***)
III.1.5	Terminal multimodalny w Emilianowie	1	Departament Planowania, Zrównoważonego Rozwoju i Nauki	1 (***)
III.2.1	Opracowanie strategii promocji gospodarczej województwa ze szczególnym uwzględnieniem państw perspektywicznych oraz jej implementacja	1	Departament Planowania, Zrównoważonego Rozwoju i Nauki	2
III.2.2	Budowa marki województwa w przestrzeni krajowej i międzynarodowej	1	Departament Planowania, Zrównoważonego Rozwoju i Nauki	2
III.2.3 R- P14	Program na rzecz wysokiej jakości, certyfikowanej żywności	1 oraz 2	Kujawsko-Pomorskie Centrum Naukowo-Technologiczne Sp. z o.o.	2
R- P15	Utworzenie Polsko-Ukraińskiej Platformy na rzecz rozwoju Inteligentnych Specjalizacji	2	Departament Planowania, Zrównoważonego Rozwoju i Nauki	3 (***)

Uwagi:

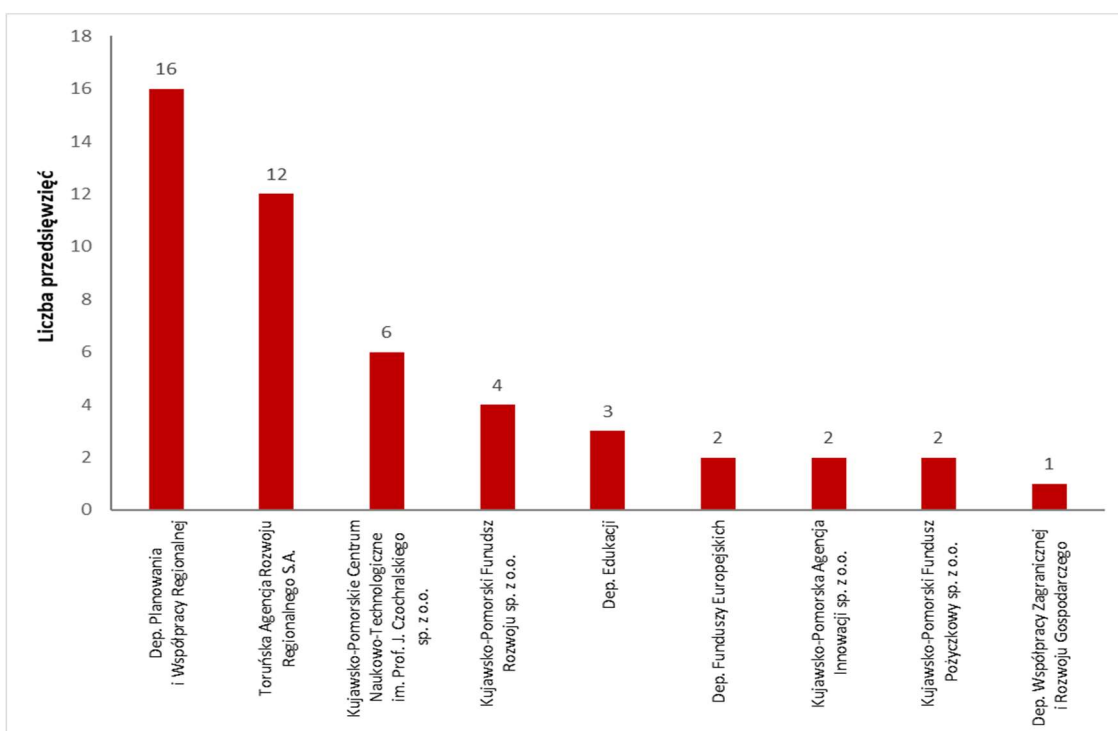
(*) - przedsięwzięcie będzie realizowane jako projekt pozakonkursowy FEdKP pn. „Regionalny Akcelerator Biznesu”. Funkcję operatora będzie pełniła Izba Przemysłowo-Handlowa w Toruniu, zaangażowani będą dodatkowi partnerzy, zgodnie z Formularzem zgłoszeniowym dla propozycji projektu „Regionalny Akcelerator Biznesu”.

(**) - jest to przedsięwzięcie w toku, w które już dotąd podmiotem zaangażowanym jest TARR S.A.

(***) - działania wyłącznie monitorujące i promocyjne oraz pozafinansowe wsparcie przedsięwzięcia
(****) - Zadanie zostanie powierzone Wyższej Szkole Gospodarki

Źródło: opracowanie własne Departamentu Planowania i Współpracy Regionalnej

Rysunek 2. Podział odpowiedzialności za realizację przedsięwzięć Programu według Planu realizacji ustaleń Programu rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego oraz Regionalnej strategii inteligentnej specjalizacji (RIS3) 2021+

Źródło: opracowanie własne Departamentu Planowania i Współpracy Regionalnej

1.2 Podstawa prawna i metodyka prac nad Raportem monitorującym proces realizacji Programu rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego

Zgodnie z zapisami §46. Planu realizacji ustaleń Programu rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego oraz Regionalnej strategii inteligentnej specjalizacji (RIS3) 2021+, efektem procesu monitorowania Programu rozwoju gospodarczego za dany rok jest Raport monitorujący proces realizacji Programu rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego (dalej: Raport), sporządzany przez odpowiedzialnego za zadania z zakresu monitorowania Programu dyrektora Departamentu Planowania i Współpracy Regionalnej², przedstawiający informację na temat wszystkich monitorowanych aspektów Programu w danym roku. Zgodnie z Planem, Zarząd Województwa zobowiązuje dyrektora wskazanego departamentu do przedstawienia Raportu na posiedzeniu Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego, nie później niż do 30 kwietnia roku następującego po roku, za który jest on sporządzany. Odpowiedzialność za monitorowanie stanu realizacji poszczególnych przedsięwzięć Programu ponoszą natomiast liderzy ich realizacji, wskazani przez Zarząd Województwa w Planie. W przypadku, gdy za realizację przedsięwzięcia odpowiada więcej niż jeden podmiot, funkcję koordynującą pełni lider danego zadania, a pozostali uczestnicy są zobowiązani do współpracy w tym zakresie³.

² W roku 2023, zgodnie ze zmianami organizacyjnymi wprowadzonymi uchwałą nr 8/262/23 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 23 lutego 2023 r., departamentem odpowiedzialnym za sporządzenie Raportu monitorującego proces realizacji Programu rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego za rok 2022 jest Departament Planowania i Współpracy Regionalnej. W momencie uchwalenia Planu, według wówczas obowiązującego regulaminu organizacyjnego Urzędu Marszałkowskiego – Departament Planowania, Zrównoważonego Rozwoju i Nauki.

³ Zgodnie z Planem nie wyklucza się możliwości współpracy w zakresie realizacji danego przedsięwzięcia z innymi departamentami, jednostkami organizacyjnymi, spółkami, pełnomocnikami bądź zlecenia realizacji przedsięwzięcia podmiotowi zewnętrznemu/podmiotom zewnętrznym – niewiązanym instytucjonalnie z administracją Samorządu Województwa.

Zasady monitorowania procesu realizacji *Programu*, określone zostały w rozdziale „Monitorowanie i ewaluacja”, zgodnie z którym monitorowanie stanu realizacji poszczególnych przedsięwzięć powinno być realizowane w cyklu rocznym. Do dnia 31 stycznia, liderzy realizacji każdego z przedsięwzięć przekazują do departamentu odpowiedzialnego za zadania z zakresu monitorowania *Programu*, sprawozdanie zawierające:

- charakterystykę działań realizowanych w ramach przedsięwzięcia w ubiegłym roku,
- informację o wskaźnikach osiągniętych w ubiegłym roku (jeśli pozwala na to specyfika przedsięwzięcia),
- charakterystykę działań zrealizowanych w ramach przedsięwzięcia od początku jego realizacji,
- informację o wskaźnikach osiągniętych w ramach przedsięwzięcia od początku jego realizacji (jeśli pozwala na to specyfika przedsięwzięcia),
- informację o osiągniętych kamieniach milowych,
- ocenę stopnia zrealizowania ogółu zadań zaplanowanych w ramach przedsięwzięcia – wyrażoną subiektywnie na podstawie proporcjonalnej oceny: zakresu zadań, który został wykonany w stosunku do ogółu zakładanych zadań, lub na podstawie stanu osiągniętych wskaźników w stosunku do zakładanej wartości docelowej, lub na podstawie poziomu wydatkowania środków w stosunku do ogółu środków dedykowanych przedsięwzięciu; oceny należy dokonać wg kategorii: nie rozpoczęto działań (0%), poniżej 25%, 26-50%, 51-75%, ponad 75%, przedsięwzięcie zakończone (100%), przedsięwzięcie, z którego realizacji zrezygnowano w mijającym roku; w szczególnych przypadkach możliwe jest przeprowadzenie indywidualnej oceny stopnia zaawansowania przedsięwzięcia – z podaniem zastosowanej metody oceny,
- informacje na temat identyfikowanych ryzyk dla dalszej realizacji przedsięwzięcia (jeśli dotyczy),
- proponowane rozwiązania usprawniające realizację przedsięwzięcia (jeśli dotyczy).

W ramach monitorowania stanu realizacji przedsięwzięć *Programu rozwoju gospodarczego*, ocenie podlegają także przedsięwzięcia *Programu* delegowane do realizacji w ramach innych regionalnych dokumentów programowych, przy czym za wystarczającą uważa się ocenę realizacji wykonaną na podstawie zasad monitorowania określonych w adekwatnych dokumentach programowych.

Zgodnie z rozdziałem „Monitorowanie i ewaluacja”, **monitorowanie rezultatu dla celów szczegółowych Programu oraz monitorowanie wskaźników oddziaływania dla celu głównego Programu zostanie wykonane w latach 2026 i 2030 odpowiednio wg stanu za lata 2025 i 2029**. W Planie realizacji ustaleń wskazano także konieczność sporządzenia w roku 2031 lub 2032 badania ewaluacji ex-post do Programu.

Tabela 2. Wskaźniki oddziaływania dla celu głównego Programu rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego – będące przedmiotem analiz Raportu w latach 2026 i 2030 – tam gdzie to możliwe dokonano aktualizacji wartości bazowych do 2020 r., zgodnie z wymogami Programu

Lp.	Nazwa wskaźnika	Źródło	Wartość bazowa	Wartość docelowa w roku:	
				2025	2029
1.	Udział przedsiębiorstw zatrudniających powyżej 9 osób w stosunku do wszystkich przedsiębiorstw funkcjonujących w województwie	BDL GUS	3,93% (2020)	92-94% wartości bazowej	89-91% wartości bazowej
2.	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w relacji do średniej krajowej	BDL GUS	87,5% (2020)	101-103% wartości bazowej	104-106% wartości bazowej
3.	Wskaźnik przedsiębiorczości PARP dla województwa kujawsko-pomorskiego	Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP)	47,04 (2020) Wartość bazowa wskazana w „Raporcie o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw	50-55	58-63

			w Polsce 2020 ^a		
4.	Wskaźnik Regional Competitiveness Index	RCI Komisja Europejska	(-0.68) (2019) Wartość bazowa wskazana na podstawie RCI 2019 (badanie prowadzone co 3 lata)	(-0.55) – (0.50)	(-0.45) – (0.40)
5.	Wskaźnik Regional Innovation Scoreboard	RIS Komisja Europejska	Modest+ (skromny+) (2019) Wartość bazowa wskazana na podstawie RIS 2019 (badanie prowadzone co 2 lata)	Modest+ (skromny+)	Moderate - (umiarkowany)

Źródło: opracowanie własne Departamentu Planowania i Współpracy Regionalnej na podstawie danych BDL GUS, PARYS oraz Komisji Europejskiej

Tabela 3. Wskaźniki oddziaływania dla celów szczegółowych Programu rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego – będące przedmiotem analiz Raportu w latach 2026 i 2030 – tam gdzie to możliwe dokonano aktualizacji wartości bazowych do 2020 r., zgodnie z wymogami Programu

Lp.	Nazwa wskaźnika	Źródło	Wartość bazowa (2020)	Wartość docelowa w roku:	
				2025	2029
Cel szczegółowy I – Gospodarka sprzyjająca wzrostowi przedsiębiorczości					
1.	Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	BDL GUS	1 032	105-109% wartości bazowej	111-115% wartości bazowej
2.	Liczba nowo utworzonych miejsc pracy netto (nowo utworzone – zlikwidowane)	BDL GUS	9 100	160-180% wartości bazowej	250- 270% wartości bazowej
Cel szczegółowy II – Gospodarka konkurencyjna i Innowacyjna					
1.	Średni udział przedsiębiorstw innowacyjnych w ogólnej liczbie przedsiębiorstw	BDL GUS	25,8%	135-145% wartości bazowej	160-170% wartości bazowej
2.	Przedsiębiorstwa przemysłowe, które poniosły nakłady na działalność innowacyjną	BDL GUS	12,5%	106-110% wartości bazowej	111-115% wartości bazowej
3.	Wartość eksportu z województwa	Krajowa Izba Administracji Skarbowej	27 173 227 137 PLN (2018)	145-155% wartości bazowej	190-200% wartości bazowej
4.	Liczba eksporterów w województwie	Krajowa Izba Administracji Skarbowej	1 662 (2018)	125-135% wartości bazowej	145-155% wartości bazowej
Cel szczegółowy III – Gospodarka atrakcyjna dla inwestorów					
1.	Kapitał zagraniczny ogółem	BDL GUS	3 298 300 000 PLN	104-106% wartości bazowej	108-110% wartości bazowej
2.	Podmioty z udziałem kapitału zagranicznego na 10 tys. mieszkańców	BDL GUS	2,2	102-104% wartości bazowej	105-107% wartości bazowej
3.	Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach w sektorze prywatnym w stosunku do PKB	BDL GUS	7,7%	105-109% wartości bazowej	111-115% wartości bazowej

Źródło: opracowanie własne Departamentu Planowania i Współpracy Regionalnej na podstawie danych BDL GUS oraz Krajowej Izby Administracji Skarbowej

Biorąc pod uwagę powyższe zasady monitorowania procesu realizacji Programu rozwoju gospodarczego, zawartość niniejszego Raportu odnosi się wyłącznie do monitoringu stanu realizacji przedsięwzięć Programu w pierwszym roku jego obowiązywania.

2. Stan realizacji Programu rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego w 2022 roku

W pierwszym roku realizacji Programu rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego uzyskano informację sprawozdawczą dla 44 z 48 przedsięwzięć Programu od 7 z 9 liderów⁴ ich realizacji, wskazanych w Planie realizacji ustaleń. Uzyskano informację dla:

- 26 przedsięwzięć celu szczegółowego „Gospodarka sprzyjająca wzrostowi przedsiębiorczości”,
- 11 przedsięwzięć celu „Gospodarka konkurencyjna i innowacyjna”,
- 7 przedsięwzięć celu „Gospodarka atrakcyjna dla inwestorów”.

Do końca 2022 roku zrealizowane zostało 1 przedsięwzięcie Programu rozwoju gospodarczego - Regionalna Instytucja Finansowa (RIF), natomiast 9 z 48 przedsięwzięć znajdowało się w trakcie realizacji, z czego 7 na etapie I (poniżej 25%), natomiast w przypadku 2 przedsięwzięć (I.1.1. Regionalne Obserwatorium Gospodarcze i i.1.5 Kujawsko-Pomorskie Centrum Naukowo-Technologiczne im. Prof. J. Czochralskiego) nie jest możliwe dokonanie jednoznacznej oceny stopnia ich realizacji, według przedstawionej wcześniej skali procentowej. W zakresie formalnym przedsięwzięcia te zostały zrealizowane w 100 % (podmioty zostały utworzone). Jednak zarówno w przypadku KPCNT, jak i ROG nie możemy w tym przypadku mówić o tak prostej ocenie, o zero-jedynkowym charakterze. Obie instytucje nakierowane są na organiczny rozwój na przestrzeni całego okresu realizacji programu i poziom zaawansowania w/w rozwoju wymyka się procentowej ocenie. Poziom złożoności procesów realizowanych zarówno przez KPCNT, jak i ROG na przestrzeni lat wymagać będzie osobnego omówienia. Obecnie jak już wspomniano obydwie przedsięwzięcia zostały zrealizowane na etapie formalnym natomiast znajdują się w bardzo wstępnej fazie działań merytorycznych i w miarę postępów w realizacji tak Strategii jak i Programu będą się rozwijać i powiększać zakres działań. Jeśli chodzi o Regionalną Instytucję Finansową – fakt, iż uznano przedsięwzięcie za zrealizowane w 100% nie wyklucza w przyszłości rozwoju instytucji i zyskiwania nowych funkcjonalności, których propozycje zostały przygotowane w ramach Programu, jak np. zdefiniowanie luki kapitałowej w ramach województwa celem uruchomienia aktywności inwestycyjnej oraz analiza wariantów dla udziałów kapitałowych dla funkcjonowania jako spółki komandytariusza w ASI.

Tabela 4. Przedsięwzięcia Programu, dla których niezbędna jest indywidualna ocena - niemożliwa wg przedstawionej wcześniej skali procentowej

Numer i nazwa przedsięwzięcia	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Postęp realizacji wg podmiotu raportującego (charakterystyka zrealizowanych działań w roku sprawozdawczym)
I.1.1. Regionalne Obserwatorium Gospodarcze (ROG)	Kujawsko-Pomorski Fundusz Rozwoju Sp. z o.o.	I. Raporty i Komentarze – opracowane i opublikowane na stronie internetowej: 1. Wybrane wskaźniki województwa kujawsko-pomorskiego – opracowanie własne na podstawie najnowszych danych GUS (Głównego Urzędu Statystycznego) i WUP (Wojewódzkiego Urzędu Pracy). 2. Sytuacja na rynku pracy oraz przewidywane zapotrzebowanie na zawody w 2022 roku w województwie kujawsko-pomorskim – opracowanie na podstawie danych WUP. 3. Zamieszczanie informacji i danych GUS z autorskim komentarzem ekspertów uczelni z województwa kujawsko-pomorskiego (Wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania UMK w Toruniu, Katedra Ekonomii Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, Wydziału Zarządzania Politechniki Bydgoskiej im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich)

⁴Nie otrzymano informacji sprawozdawczej od Departamentu Funduszy Europejskich i Departamentu Współpracy Zagranicznej i Promocji Gospodarczej

Numer i nazwa przedsięwzięcia	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Postęp realizacji wg podmiotu raportującego (charakterystyka zrealizowanych działań w roku sprawozdawczym)
		<p>4. Region w liczbach – przygotowany przez zespół ROG i umieszczony co miesiąc na stronie internetowej podstawowy zestaw danych dotyczący województwa kujawsko-pomorskiego.</p> <p>5. Obywatele Ukrainy na rynku pracy – publikacje raportów przygotowywanych przez Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu.</p> <p>6. Wpływ pandemii na koniunkturę – komentarz ekspercki opublikowany w II kwartale ub.r.</p> <p>7. Wpływ wojny w Ukrainie na działalność firm w regionie kujawsko-pomorskim – raport i komentarz eksperta opublikowany w II kwartale ub.r.</p> <p>8. Ocena sytuacji demograficznej w Polsce oraz regionie kujawsko-pomorskim – raport i komentarz opublikowany w II kwartale ub.r.</p> <p>9. Publikacja danych GUS dotyczących sprzedaży detalicznej plus komentarz eksperta.</p> <p>10. Przygotowanie kilkudziesięciu materiałów (informacji, analiz, relacji z konferencji, wydarzeń o charakterze gospodarczym) na stronę internetową kpfr.pl</p> <p>II. Udział w spotkaniach:</p> <p>1.Z przedstawicielami wydziałów ekonomicznych trzech uczelni wyższych w regionie – Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy i Politechniki Bydgoskiej. Spotkanie skutkujące podpisanym porozumieniem o współpracy.</p> <p>2. Nawiązanie współpracy z Wydziałem Analiz i Ewaluacji Urzędu Marszałkowskiego na przekazanie danych dotyczących regionalnych programów operacyjnych realizowanych w województwie kujawsko-pomorskim.</p> <p>3. Nawiązanie współpracy z: kierownictwem Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Toruniu oraz z dyrektorem Urzędu Statystycznego w Bydgoszczy.</p> <p>4. Udział w spotkaniach, konferencjach i warsztatach dotyczących sytuacji społeczno-gospodarczej oraz rozwoju regionu np. forum WELCONOMY, WelScience lub posiedzeniach Sejmiku Gospodarczego.</p> <p>III. Realizacja badania na zlecenie:</p> <p>„Analiza wykorzystania i zapotrzebowania na infrastrukturę biznesową w kontekście świadczenia usług proinnowacyjnych i rozwojowych przez instytucje otoczenia biznesu w województwie kujawsko-pomorskim wraz z rekomendacjami w zakresie zasadności i kierunków rozwoju infrastruktury biznesowej”.</p> <p>IV. Przygotowanie koncepcji powołania i funkcjonowania Rady Gospodarczej Kujawsko-Pomorskiego Województwa. Przygotowano regulamin działania RG oraz projekty uchwał na posiedzenie Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Zespół roboczy ds. rady gospodarczej odbył osiem spotkań, efekty prac przedstawiono do akceptacji marszałka WK-P.</p>
I.1.5 Kujawsko-Pomorskie Centrum Naukowo-Technologiczne im. Prof. J. Czochralskiego	Kujawsko-Pomorskie Centrum Naukowo-Technologiczne im. Prof. Jana Czochralskiego Sp. z o.o.	<p>Opracowanie koncepcji realizacji zadań KPCNT, stworzenie podstaw działania KPCT, zakup aparatury badawczej - wyposażenie KPCNT, budowa zespołu ekspertów oraz kadry KPCNT, opracowanie koncepcji działalności badawczo-rozwojowej oraz popularyzującej edukację i naukę, opracowywanie fiszki projektowej, współpraca z uczelniami wyższymi regionu, prowadzenie działań promocyjnych i edukacyjnych w zakresie innowacyjności, m.in organizacja panelu dyskusyjnego „Sens inwestowania w badania i naukę poprzez zdrowie, żywność i środowisko” podczas XXIX Welconomy Forum in Toruń w terminie 30-31 maja 2022 r (podczas którego podpisane zostały dwa porozumienia o współpracy instytucji z Państwową Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa oraz z Uzdrawiskiem Ciechocinek S.A.), współorganizacja Kujawsko-Pomorskiego Forum Innowacji, Nauki, Biznesu i Samorządu (FINBiS) w dniach 6-8 listopada 2022 r. w hotelu Filmar w Toruniu - konferencja naukowa poświęcona nowym technologiom, innowacjom, wynalazkom i nowatorskim inwestycjom zmieniającym kraj i region w oparciu o inteligentne specjalizacje, w ramach FINBiS KPCNT przygotowało Festiwal Naukowy E(x)plory (największa w Polsce inicjatywa wpierająca utalentowaną młodzież w realizacji innowacyjnych projektów naukowych oraz promująca ich osiągnięcia na arenie międzynarodowej)</p>

Numer i nazwa przedsięwzięcia	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Postęp realizacji wg podmiotu raportującego (charakterystyka zrealizowanych działań w roku sprawozdawczym)
		oraz Konferencję inauguracyjną Kujawsko-Pomorskie Centrum Zielarstwa im. Anny Wazówny w dniu 6 listopada 2022 r. na zamku w Golubiu-Dobrzyniu.

Źródło: opracowanie własne Departamentu Planowania i Współpracy Regionalnej na podstawie informacji sprawozdawczej uzyskanej od liderów realizacji przedsięwzięć

Tabela 5. Przedsięwzięcia Programu, dla których przyjęto za 2022 rok stopień realizacji na poziomie poniżej 25%

Numer i nazwa przedsięwzięcia	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Postęp realizacji wg podmiotu raportującego (charakterystyka zrealizowanych działań w roku sprawozdawczym)
I.1.4. Rada Gospodarcza Województwa Kujawsko-Pomorskiego	Kujawsko-Pomorski Fundusz Rozwoju Sp. z o.o.	Powołano grupę roboczą ds. Rady Gospodarczej Województwa Kujawsko-Pomorskiego (dalej RG). W wyniku regularnych spotkań grupy powstała koncepcja/założenia powołania i funkcjonowania RG, opracowano projekty uchwał na posiedzenie Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego, regulamin działania RG, wstępny plan wydatków oraz scenariusz spotkań z środowiskami i instytucjami, które będą reprezentowane w Radzie Gospodarczej.
I.1.6. System akredytacji instytucji otoczenia biznesu	Departament Planowania i Współpracy Regionalnej	W roku 2022 przygotowano zakres opracowania eksperckiego „Opracowanie systemu akredytacji usług doradczych o specjalistycznym charakterze (funkcjonalności) świadczonych na rzecz małych i średnich przedsiębiorstw przez instytucje otoczenia biznesu mające siedzibę na terenie województwa kujawsko-pomorskiego”, składającego się z analizy funkcjonujących w Polsce oraz w wybranych regionach i krajach Unii Europejskiej systemów akredytacji IOB, inwentaryzacji instytucji otoczenia biznesu działających na terenie województwa kujawsko-pomorskiego oraz założeń kompletnego systemu akredytacji udzielanej przez Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego na usługi doradcze o specjalistycznym charakterze (funkcjonalności) wraz z przygotowaniem kompletnej dokumentacji umożliwiającej rozpoczęcie i prowadzenie procesu akredytacji, a także przeprowadzeniem konsultacji propozycji systemu ze środowiskiem gospodarczym w województwie kujawsko-pomorskim.
I.1.8 Kujawsko-Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna	Departament Planowania i Współpracy Regionalnej	Zagadnienie utworzenia Kujawsko-Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej zostało przedstawione na posiedzeniu Konwentu Marszałków Województw RP 21 października 2021 r. w Żninie. Z uwagi na brak jednomyślności pomiędzy Województwami, nie udało się wypracować stanowiska Konwentu w tej sprawie. Zakłada się podejmowanie dalszych działań o charakterze lobbingsowym we władzach centralnych za pomocą odpowiednich gremiów.
I.1.9 Integracja cudzoziemców na kujawsko-pomorskim rynku pracy	Departament Planowania i Współpracy Regionalnej	W 2022 r. przygotowano koncepcję projektu i przedstawiono do konsultacji z Instytucją Zarządzającą FEDKP 2021-2027. Przygotowano również merytoryczne założenia Polityki migracyjnej oraz pozyskiwania kadr dla rynku pracy, prace nad dokumentem są prowadzone przede wszystkim przez WUP przy wsparciu Departamentu Planowania i Współpracy Regionalnej.
II.1.2 Pakiet Innowacje: Wsparcie finansowe i doradcze w zakresie innowacji	Kujawsko-Pomorska Agencja Innowacji Sp. z o.o.	Spotkania dot. harmonogramu działań projektów własnych.
II.2.2 Proces Przedsiębiorczego Odkrywania wraz z identyfikacją nisz specjalizacyjnych w ramach regionalnych	Kujawsko-Pomorska Agencja Innowacji Sp. z o.o.	W Planie została wskazana Kujawsko-Pomorska Agencja Innowacji jako podmiot odpowiedzialny za realizację zadania, ale w praktyce w 2022 roku prace koncepcyjne dotyczące PPO prowadzone były przede wszystkim przez Departament Planowania i Współpracy Regionalnej we współpracy z Departamentem Funduszy Europejskich (w ramach planowanego projektu pozakonkurencyjnego), bez udziału KPAI.

Numer i nazwa przedsięwzięcia	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Postęp realizacji wg podmiotu raportującego (charakterystyka zrealizowanych działań w roku sprawozdawczym)
inteligentnych specjalizacji		
III.1.5. Terminal multimodalny w Emilianowie	Departament Planowania i Współpracy Regionalnej	W 2022 r. działania Samorządu Województwa skupiały się na lobbingu oraz promocji dla omawianego projektu. Podjęto inicjatywę przystąpienia Województwa do powstałej w 2020 r. spółki celowej Terminal Intermodalny Bydgoszcz Emilianowo Sp. z.o.o., która nie spotkała się z przychylnością ze strony założyciela spółki – Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa. Pomimo to Samorząd Województwa (w Stanowisku z dnia 26.09.2022 r.) podtrzymał swoją wolę o przychylności dla dalszego rozwoju funkcji logistycznych w regionie. W dniu 11.10.2022 r. odbyło się posiedzenie Zespołu ds. polityki gospodarczej, rynku pracy i strategii rozwoju województwa przy KPWRDS, na którym omówiono stan przygotowań do budowy Terminala Intermodalnego Bydgoszcz Emilianowo stanowiącego integralną część Węzła Logistycznego Bydgoszcz.

Źródło: opracowanie własne Departamentu Planowania i Współpracy Regionalnej na podstawie informacji sprawozdawczej uzyskanej od liderów realizacji przedsięwzięć

W przypadku 4 z 9 przedsięwzięć Programu, będących w roku ubiegłym w trakcie realizacji (przedsięwzięcia o numerach: I.1.6, I.1.9, II.1.2, II.2.2), wskazano na brak ryzyka odstąpienia od ich realizacji. Wśród przedsięwzięć, dla których nie rozpoczęto jeszcze działań w 2022 roku, dla 9 wskazano brak ryzyka odstąpienia od ich realizacji, dla 2 wskazano średnie ryzyko, dla 1 niewielkie oraz duże⁵, natomiast dla 22 wskazano bardzo duże i duże ryzyko odstąpienia od realizacji.

Do przedsięwzięć dla których wskazano brak ryzyka odstąpienia od realizacji należały:

- I.1.12. Rozwój sieci, wzmacnianie potencjału i kształtowanie kompetencji IOB w województwie,
- I.2.5 Certyfikowane szkolenia zawodowe/ Regionalny Fundusz Szkoleniowy,
- II.1.1 Regionalny Hub Cyfrowy,
- II.2.3 Program animatorów współpracy,
- II.2.4 Wsparcie tworzenia kierunków przyszłościowych, w tym zidentyfikowanie kierunków pożądaných,
- II.3.1 Wsparcie internacjonalizacji MŚP,
- II.3.2 Pożyczki na certyfikację,
- III.1.1 Pożyczki na uzbrajanie terenów inwestycyjnych,
- III.2.2 Budowa marki województwa w przestrzeni krajowej i międzynarodowej.

W odniesieniu do ryzyka nieterminowej realizacji przedsięwzięć, wskazano bardzo duże i duże ryzyko dla 25 przedsięwzięć, średnie dla 6 przedsięwzięć, średnie i duże dla 1 przedsięwzięcia, niewielkie dla 2 przedsięwzięć, dla 9 brak takiego ryzyka.

Równoległe wskazać należy na bardzo duże i duże ryzyko nieterminowej realizacji i odstąpienia od realizacji przedsięwzięć zależnych od administracji rządowej, na rzecz których Samorząd Województwa prowadzi działania lobbingowo-obszernacyjne. Jedynie w przypadku „Terminala multimodalnego w Emilianowie” wskazano średnie ryzyko dla odstąpienia od zrealizowania przedsięwzięcia.

⁵ Informacja sprawozdawcza dotyczy przedsięwzięcia III.2.3 Program na rzecz wysokiej jakości, certyfikowanej żywności, które integruje 2 projekty kluczowe Strategii Przyspieszenia 2030+: „306. Tworzenie, budowa i promocja krótkich łańcuchów dostaw żywności” oraz „307. Opracowanie, wypromowanie i wprowadzenie na rynek znaku towarowego żywności wysokiej jakości wyprodukowanej w kujawsko-pomorskim”.

3. Podsumowanie i rekomendacje dla Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego w zakresie dalszej realizacji ustaleń Programu

Opracowanie Programu rozwoju gospodarczego dla województwa pokazało, iż wspieranie przedsiębiorczości staje się kluczowym priorytetem na kolejne lata i powinno być katalizatorem zmian zachodzących w regionie, szczególnie w związku z wdrażaniem w Europie zasad polityki klimatycznej oraz standardów ESG, które będą decydowały o zdolności konkurowania na rynku europejskim. Program stanowi dla Samorządu Województwa „mapę drogową” dla wdrożenia kompleksowych działań aktywizujących gospodarkę regionu, przewiduje szereg działań mających na celu wsparcie rozwoju przedsiębiorstw oraz wzrostu konkurencyjności i innowacyjności gospodarki w regionie. Program zawiera przedsięwzięcia, jakie Zarząd Województwa uznał za konieczne i najbardziej pożądane dla osiągnięcia celów założonych w dokumencie. Za realizację ustaleń dokumentu odpowiada Samorząd Województwa, reprezentowany przez Zarząd Województwa, bowiem jako dysponent środków pochodzących z budżetu Województwa oraz z funduszy unijnych, posiada zdolność do kreowania określonych kierunków działań (w przypadku środków zewnętrznych zdolność ta jest często formalnie ograniczana przez zasady przypisane do określonego rodzaju środków).

Program rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego został przyjęty uchwałą nr 6/202/22 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 16 lutego 2022 r. Rok 2022 był zatem pierwszym, niepełnym rokiem jego realizacji.

Specyfiką okresu, w którym przyjmowany był Program było to, iż trwały prace nad ostatecznym kształtem większości nowych programów określających finansowanie z zakresu funduszy europejskich, tak w wymiarze krajowym, jak i regionalnym. 7 grudnia 2022 r. decyzją wykonawczą Komisji Europejskiej nr CCI 2021PL16FFPR002 zatwierdzono nowy Program regionalny: Fundusze europejskie dla Kujaw i Pomorza na lata 2021-2027 (dalej: FEdKP 2021-2027) o łącznej alokacji 1 836 106 331 euro. Warto wskazać, że na priorytet 1 FEdKP 2021-2027 „Fundusze europejskie na rzecz wzrostu innowacyjności i konkurencyjności regionu”, bardzo istotny dla finansowania realizacji ustaleń Programu, przeznaczono 198 127 627 euro. Podczas prac nad projektem Programu w latach 2019-2022 odbywały się konsultacje z Departamentem Funduszy Europejskich przygotowującym FEdKP 2021-2027. Zadbano więc, by możliwości finansowania ustaleń Programu w ramach FEdKP 2021-2027 oraz spójność obu dokumentów zabezpieczyć w jak największym stopniu, choć należy podkreślić, że szeroki zakres Programu, a jednocześnie ostateczne zapisy zawarte w FEdKP 2021-2027 uniemożliwiają realizację części zadań za pomocą tego źródła finansowania. Także Fundusze pochodzące z Unii Europejskiej, w tym Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki 2021-2027 (FENG), Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego (FERS), czy też Horyzont Europa 2021-2027, które stanowią podstawowe potencjalne źródło finansowania znacznej części przedsięwzięć, w 2022 roku objęte były procesem negocjacji i tworzenia dokumentacji. Nie istniała więc w dużej części realna możliwość uruchomienia w 2022 roku realizacji przedsięwzięć, których finansowanie zakładane było właśnie w ramach tych funduszy europejskich. Warto nadmienić, iż wstrzymane zostały również środki finansowe z Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności, na którym jako źródle finansowania opierała się także część przedsięwzięć Programu.

Jednocześnie, lata 2022-2023 stanowią okres przejściowy związany, zgodnie z zasadą n+3, z kończącą się perspektywą finansową 2014-2020⁶, co oznacza, iż trwają intensywne prace nad wdrożeniem i rozliczeniem rozpoczętych wcześniej projektów rzecz wsparcia innowacyjności gospodarki oraz rozwoju

---

⁶ Zasada n+3. Jest to zasada odnosząca się do okresu programowania Unii Europejskiej, która określa dodatkowy okres na realizację i rozliczenie projektów oraz programów współfinansowanych z funduszy europejskich. W praktyce oznacza to, że z funduszy przyznanych w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 faktycznie korzystać można do roku 2023. Jeżeli do tego czasu krajowi członkowskim nie uda się wykorzystać wszystkich środków przyznanych na bieżącą perspektywę finansową, będzie musiał zwrócić niewykorzystaną nadwyżkę do budżetu UE.

przedsiębiorczości w regionie, finansowane z *Regionalnego programu operacyjnego województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2014-2020*.

Dodatkowo wskazać należy, iż w 2022 roku i aktualnie, w związku z trwającym procesem przygotowywania projektów na rzecz wsparcia rozwoju gospodarczego w ramach nowej perspektywy finansowej 2021-2027, ustalenia co do liderów realizacji niektórych z przedsięwzięć *Programu* oraz związanej z tym ich roli w modelu instytucjonalnym zarządzania rozwojem gospodarczym województwa, nie są ostateczne i mogą ulec modyfikacji.

Biorąc pod uwagę powyższe podkreślić należy, iż możliwości realizacji i finansowania nowych przedsięwzięć zawartych w *Programie* w 2022 roku były poważnie ograniczone. Niniejszy *Raport* traktować należy zatem jako sprawozdanie inaugurujące realizację *Programu rozwoju gospodarczego*, które w kolejnych latach będzie uzupełniane o stale zwiększającą się liczbę przedsięwzięć będących w trakcie realizacji oraz takich, których realizację zakończono.

Uwzględniając powyższe informacje, a także dane otrzymane od liderów przedsięwzięć *Programu rozwoju gospodarczego* formułuje się następujące rekomendacje mające na celu usprawnienie procesu realizacji ustaleń *Programu*:

1. Niezbędne jest ustalenie roli poszczególnych podmiotów w ramach realizacji projektów finansowanych z nowej perspektywy 2021-2027 oraz w ślad za tym dokonanie zmiany liderów części przedsięwzięć *Programu* oraz aktualizacja:
  - a) *Planu realizacji ustaleń Programu rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego oraz Regionalnej strategii inteligentnej specjalizacji (RIS3) 2021+*,
  - b) *Programu rozwoju gospodarczego*, w rozdziałach: „Główne założenia systemu koordynacji Programu rozwoju gospodarczego” oraz „Role kluczowych aktorów w nowym modelu rozwoju gospodarczego województwa”;

Działania te powinny wpisywać się w system koordynacji rozwoju gospodarczego.
2. Zaleca się dokonanie weryfikacji źródeł finansowania niektórych przedsięwzięć *Programu* i aktualizacja w tym zakresie *Planu realizacji ustaleń Programu rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego oraz Regionalnej strategii inteligentnej specjalizacji (RIS3) 2021+*;
3. W związku z dość znaczącą zmianą w zakresie dostępności finansowania na założone w *Programie* ścieżki rozwoju należy zastanowić się nad stworzeniem mechanizmu organizacyjnego pozwalającego na ułatwienia w procesie decyzyjnym i realizacyjnym w zakresie pozyskiwania środków z kierunków innych niż *FEdKP 2021-2022*, w szczególności funduszy krajowych i tych realizowanych na poziomie Komisji Europejskiej. Pożądane wydaje się też stworzenie nowych mechanizmów finansowania niektórych przedsięwzięć uwzględniających większy udział finansowania zwrotnego i/ lub wkładu samorządów lokalnych;
4. Należy zaktualizować *Plan realizacji ustaleń Programu rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego oraz Regionalnej strategii inteligentnej specjalizacji (RIS3) 2021+* w zakresie Komitetu ds. finansowania realizacji Programu (w celu zachowania zgodności z regulaminem Komitetu ds. finansowania realizacji *Programu rozwoju gospodarczego*, ustalonym Zarządzeniem Nr 19/2023 Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 10 marca 2023 r. – szczególnie w zakresie składu stałych Członków Komitetu, jego obsługi oraz celów szczegółowych *FEdKP 2021-2027*, w ramach, których uzgadniane będą projekty uchwał Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego w sprawie przyjęcia projektu kryteriów wyboru projektów); rekomendacja ta wynika ze zmian organizacyjnych wprowadzonych w Urzędzie polegających na utworzeniu nowego Departamentu Rozwoju i Realizacji Projektów Unijnych oraz zmian nazewnictwa części ustaleń *FEdKP 2021-2027* – są, więc to zmiany głównie techniczne;
5. Należy zaktualizować *Plan realizacji ustaleń Programu rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego oraz Regionalnej strategii inteligentnej specjalizacji (RIS3) 2021+* w celu nadania nazewnictwa departamentom zgodnie z zapisami aktualnie obowiązującego Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu, zmienionego uchwałą nr 8/262/23 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 23 lutego 2023 r.